

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เพลงพื้นบ้าน

สืบสานคุณค่ามรดกไทย

ครูผู้สอน ครูชลภักดี คงกำเนียด

ร้องรำทำเพลง

โอ้ เฮา โอ เฮาโอ้ เฮาโอ
โอมพุทโธ นะโมเป็นเค้า
ลูกสิว่า เรื่องเก่าโบราณ
สืบตำนาน อีสานบ้านเกิด
ฮิตคองเลิศ แม่นเมืองยโสธร
เป็นตาออนซอน ประเพณียิ่งใหญ่
บุญบักใหญ่ บั้งไฟหมื่นบั้งไฟแสน
ซาทั่วแดน เมืองไทยเมืองเทศ
โอ้ เฮา โอ เฮาโอ้ เฮาโอ (ซ้ำ)

คำถามชวนคิด

คำถาม : เพลงพื้นบ้านที่ร้อง
เมื่อสักครู่นี้ เป็นเพลงพื้นบ้าน
ภาคใด เพราะอะไร

คำตอบ : เป็นเพลงพื้นบ้าน
ของภาคอีสาน เพราะใช้คำ
ภาษาอีสานในการแต่ง

คำถามชวนคิด

คำถาม : เนื้อหาของเพลงนี้
กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

คำตอบ : กล่าวถึงประเพณี
บุญบั้งไฟของจังหวัดยโสธร
ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอีสาน

คำถามชวนคิด

คำถาม : นักเรียนได้ข้อคิดอะไร
จากเพลง “บุญบังไฟ”

คำตอบ : ได้ข้อคิดเกี่ยวกับวิถี
ชีวิตของผู้คนในภาคอีสาน
และประเพณีบุญบังไฟ

คำถามชวนคิด

คำถาม : นักเรียนสนุกสนาน
เพลิดเพลินกับเพลงพื้นบ้าน
หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ : สนุกสนาน เพราะ
ได้ฝึกร้อง และทำท่ารำ
ประกอบเพลง บุญบังไฟ

เพลงพื้นบ้านสืบสาน

คุณค่ามรดกไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. **บอก**ความหมายและลักษณะของเพลงพื้นบ้านได้
๒. **เขียนอธิบาย**คุณค่าและข้อคิดของเพลงพื้นบ้านได้
๓. **บอก**แนวทางการนำคุณค่าและข้อคิดไปปรับใช้ได้

คำถามชวนคิด

คำถาม : เพลงพื้นบ้านมีความหมายและมีลักษณะอย่างไร จงอธิบาย

คำตอบ : ยังไม่เฉลย เต็มใจให้นักเรียนร่วมกันศึกษาตัวอย่างเพลงพื้นบ้าน จากนั้นช่วยกันสรุปความรู้

ศึกษาตัวอย่าง

เพลงพื้นบ้าน

เพลง กล่อมเด็ก

อ้อ...อ้อ...อ้อ...อ้อ...จา...
ผีเงือกน้อยอาบน้ำเกาะทราย
อ้อ...อ้อ...อ้อ...อ้อ...จา...
ผีเงือกน้อยอาบน้ำเกาะทราย

หลับสองตาเน้อบะหล้าจุงจ้อย
ผึ้งวลายอาบน้ำเหมืองฮ่อง
หลับสองตาเน้อบะหล้าจุงจ้อย
ผึ้งวลายอาบน้ำเหมืองฮ่อง

หมายเหตุ : เนื้อเพลงที่นำเสนอนี้ เป็นเพียงตัวอย่างบางตอนเท่านั้น

เพลง พวงมาลัย

เอ้อระเหย ลอยมา
ฟุ้งส่าห์ มาจากบ้าน
พี่แบกรัก เอามาเต็มบ่า
พวงเจ้าเอ๋ย มะไฟ

ลอยมา จะไม่ล่อยไป (รับ)
หวังมาพบพาน แม่หวานใจ
พี่แอบหวังว่า เจ้าจะรับไว้
รับรักพี่ไว้ สักคนเอย (รับ)

หมายเหตุ : เนื้อเพลงที่นำเสนอนี้ เป็นเพียงตัวอย่างบางตอนเท่านั้น

เพลง นอนสาหล่า

นอนเตื่อหล่า หลับตาแม่สิกล่อม
แม่ไปห้วย หาซ่อนปลาบู
ไปใส่เบ็ด เอาปลาช่อใหญ่
เจ้านอนซา แมวโพงสิจ๊กฮ่า
ติ้ง ลิง ติง ลิง ติ้ง ลิง ติง

เจ้าบ่นอน บให้กินกล้วย
เก็บผักตั่ว มาใส่แกงเห็ด
อย่าร้องไห้ แมวโพงสิจ๊กตา
เจ้านอนค้ำ แมวโพงสิจ๊กกัน

หมายเหตุ : เนื้อเพลงที่นำเสนอนี้ เป็นเพียงตัวอย่างบางตอนเท่านั้น

เพลงไก่เถื่อน

ฮา เอ้อ ไก่เถื่อนเหอ
ลูกสาวคนขี้คร้าน
แม่ฉวยด้ามขวาน
นอนให้แม่ปลุก

ขันเทือนทั้งบ้าน
นอนให้แม่ปลุก
แยงวานดังพลุก
ลูกสาวขี้คร้าน

หมายเหตุ : เนื้อเพลงที่นำเสนอนี้ เป็นเพียงตัวอย่างบางตอนเท่านั้น

คำถามชวนคิด

จากการศึกษาตัวอย่างของเพลงพื้นบ้าน

นักเรียนสามารถบอกได้หรือไม่

เพลงพื้นบ้านมีความหมาย

และลักษณะอย่างไร

สรุปความหมาย
และลักษณะเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน

- เป็นเพลงท้องถิ่นที่ชาวบ้านจำกันมาแบบปากเปล่า
- เป็นเพลงที่ใช้ร้องเล่นเพื่อความสนุกสนาน
- เป็นเพลงกล่อมเด็ก หรือเพลงร้องเล่นก็ได้
- เป็นเพลงที่ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ เปรียบเทียบ คมคาย
- เป็นเพลงที่เน้นเสียงสัมผัส และจังหวะการร้อง

ลักษณะเพลงพื้นบ้าน

- มีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่น
- มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน บางท้องถิ่นร้องเกี่ยวพาราสีกัน
- มีต้นกำเนิดที่ไม่แน่นอน ไม่ทราบว่ามีผู้ใดแต่ง
- มีจำนวนคำ และสัมผัสไม่ตายตัว
- มีเครื่องประกอบจังหวะง่าย ๆ เช่น ฉิ่ง ฉาบ กระจับ

ประเภทเพลงพื้นบ้าน

- ☑ **ภาคเหนือ** เช่น เพลงจ้อย เพลงซอ
- ☑ **ภาคกลาง** เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงฉ่อย
- ☑ **ภาคอีสาน** เช่น เพลงหมอลำ เพลงกันตรึม
- ☑ **ภาคใต้** เช่น เพลงร้องเรือ เพลงบอก

คำถามชวนคิด

คำถาม : นักเรียนคิดว่า
เพลงพื้นบ้านมีคุณค่า
อะไรบ้าง

คำตอบ : มีคุณค่าหลายอย่าง
เช่น ให้ความสนุกสนานรื่นเริง
สะท้อนวัฒนธรรม ฯลฯ

มีความสุขสนุกสนาน
เพลิดเพลิน

แสดงถึงเอกลักษณ์
ความเป็นไทย

คุณค่าเพลง
ของพี่น้องบ้าน

สะท้อนวัฒนธรรม
และประเพณีไทย

เป็นการอนุรักษ์และ
สืบสานมรดกไทย

เป็นสมบัติของชาติไทย
ที่ควรศึกษาไว้

วิเคราะห์คุณค่า

เพลงพื้นบ้าน

เพลง รำวงเกี่ยวข้าว

เกี่ยว เถิดนะ แม่เกี่ยว
อย่ามัวชะงัก แลเหลียว
เกี่ยวเถิดนะ พ่อเกี่ยว
อย่ามัวชะงัก แลเหลียว
ร่วมใจเดียว
แม่ชื่นใจฉัน
เชิญมารวมร่วมใจ
อย่ามัวกลางแครง

ชะ ชะ เกี่ยว เถิดนะแม่เกี่ยว
เดี่ยวเดี่ยวจะบาดก็้อยเอย
ชะ ชะ เกี่ยว เถิดนะพ่อเกี่ยว
เดี่ยวเดี่ยวจะบาดก็้อยเอย
ขอเชิญมาเกี่ยวข้าวกัน
ดวงชีวันร่วมกันลงแรง
น้องอย่าได้ระวาง
ขอแรงคนงาม เกี่ยวตามชอบใจ

หมายเหตุ : เนื้อเพลงที่นำเสนอนี้ เป็นเพียงตัวอย่างบางตอนเท่านั้น

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

คำชี้แจงการทำใบงาน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑ การอธิบายคุณค่าและข้อคิดของเพลงพื้นบ้าน โดยอ่านเพลงพื้นบ้านเรื่อง “เพลงเกี่ยวข้าว” แล้วตอบคำถามพร้อมสรุปคุณค่าและข้อคิดที่ได้จากการอ่าน

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๑
เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิด
ของเพลงพื้นบ้าน
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน
และให้คำแนะนำเพิ่มเติม
- ๓) ประเมินการสรุปคุณค่าและข้อคิด
ของเพลงพื้นบ้าน

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) ทำใบงานที่ ๑
เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิด
ของเพลงพื้นบ้าน
- ๒) เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จแล้ว
ให้ส่งที่ครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา
เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายคุณค่าและข้อคิดของเพลงพื้นบ้าน ในประเด็นตามที่กำหนดให้ จากนั้นฝึกร้องเพลงพื้นบ้านให้คล่องแคล่ว

.....เกี่ยว เกิดนะแม่เกี่ยว	ชะ ชะ เกี่ยว เกิดนะแม่เกี่ยว
อย่ามัวชะแง้แลเหลียว	เดี้ยวเดี้ยวจะเกี่ยว กอยเอย
.....เกี่ยว เกิดนะพ่อเกี่ยว	ชะ ชะ เกี่ยว เกิดนะพ่อเกี่ยว
อย่ามัวชะแง้แลเหลียว	เดี้ยวเดี้ยวจะเกี่ยวก้อยเอย
.....ร่วมใจให้เป็นหนึ่งเดียว	ขอเชิญมาเกี่ยวข้าวกัน
แม่ชื่นใจฉัน	ดวงชีวันร่วมกันลงแรง
.....เชิญมารวมร่วมใจ	น้องอย่าได้ระวาง
อย่ามัวควกลางแคลง	ขอแรงคนงาม เกี่ยวตามขอบใจ

๑. เพลงพื้นบ้านนี้ เป็นเพลงพื้นบ้านภาคใด เพราะอะไร

.....

๒. เนื้อหาของเพลงพื้นบ้านให้คุณค่าอย่างไร

.....

๓. ภาษาที่ใช้ในเพลงพื้นบ้านเพลงนี้มีความงามอย่างไร

.....

๔. เพลงพื้นบ้านเพลงนี้ สะท้อนสภาพวิถีชีวิตของสังคมไทยอย่างไร

.....

สรุปการทำกิจกรรม และตรวจสอบความถูกต้อง

แนวคำตอบใบงานที่ ๑ การอธิบายคุณค่าและข้อคิดเพลงพื้นบ้าน

๑. เพลงพื้นบ้านนี้ เป็นเพลงพื้นบ้านภาคใด เพราะอะไร

- เป็นเพลงพื้นบ้านของภาคกลาง
- เพราะใช้ภาษาไทยมาตรฐาน หรือภาษากลาง และมีแหล่งที่มาจากภาคกลาง ซึ่งผู้คนในภาคกลางชอบร้องเล่นกัน

แนวคำตอบใบงานที่ ๑ การอธิบายคุณค่าและข้อคิดเพลงพื้นบ้าน

๒. เนื้อหาของเพลงพื้นบ้านนี้ ให้คุณค่าอย่างไร

- ให้คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม เรื่อง วัฒนธรรมลงแขก
- แสดงถึงความสามัคคี การช่วยเหลือพึ่งพากันในการทำนาและการเกี่ยวข้าว เมื่อถึงฤดูกาลเกี่ยวข้าว ชาวบ้านก็จะมาลงแขกและร้องเพลงเกี่ยวข้าวอย่างสนุกสนาน ช่วยผ่อนคลายหายเหนื่อย

แนวคำตอบใบงานที่ ๑ การอธิบายคุณค่าและข้อคิดเพลงพื้นบ้าน

๓. ภาษาที่ใช้ในเพลงพื้นบ้านนี้ มีความงามอย่างไร

- ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
- ใช้คำคล้องจองเพื่อส่งเสริมสัมผัส ทำให้เกิดความงามทางภาษา
- ใช้ถ้อยคำที่มีความหมายดี ให้กำลังใจในการทำงาน

แนวคำตอบใบงานที่ ๑ การอธิบายคุณค่าและข้อคิดเพลงพื้นบ้าน

๔. เพลงพื้นบ้านเพลงนี้ สะท้อนสภาพวิถีชีวิตของสังคมไทยอย่างไร

- สะท้อนวิถีชีวิตของชาวนาในชนบทที่มีการลงแขกเกี่ยวข้าวเพื่อแสดงถึงความร่วมแรงร่วมใจซึ่งกันและกัน

- เป็นเพลงที่มีความสำคัญต่อสังคมเกษตรกรรม ทำให้หายเหนื่อยจากการทำงาน

มีความสุขสนุกสนาน
เพลิดเพลิน

แสดงถึงเอกลักษณ์
ความเป็นไทย

สรุปความรู้
เพลงพื้นบ้าน

สะท้อนวัฒนธรรม
และประเพณีไทย

เป็นการอนุรักษ์และ
สืบสานมรดกไทย

เป็นสมบัติของชาติไทย
ที่ควรศึกษาไว้

คำถามสรุปบทเรียน

คำถาม : นักเรียนจะนำคุณค่าและข้อคิด
จากเพลงพื้นบ้านไปปรับใช้ได้อย่างไร

คำตอบ : ชับร้องเพลงพื้นบ้านและสืบสาน
อนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลังได้สืบสานต่อไป

บทเรียนครั้งต่อไป

รายวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ระดับภาษา

สิ่งที่ต้องเตรียม

- ใบความรู้ เรื่อง ระดับภาษา
- ใบงาน เรื่อง ระดับภาษา
- บัตรคำ/แถบข้อความ

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

